



รายงานพิเศษ

เอนก กระแจ่ม ,
สุรเชษฐ ลีจิลักษณ์ /มหาสารคาม

จ.มหาสารคาม ตั้งอยู่กึ่งกลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจุบันมีหลายชนเผ่า ส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าพื้นเมืองอีสาน พูดภาษากัน และอีกส่วนหนึ่งเป็นชนเผ่าไทญ้อ และชนเผ่าผู้ไท ซึ่งมีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ด้านภาษาที่แตกต่าง ฟังไปเพราะ มีประเพณีไหลเรือไฟ เป็นประ



'ทำxonยาง'อนุรักษประเพณีไหลหุ่นเรือไฟชาวไทญ้อ



เพณีสำคัญอย่างหนึ่งที่ชาวอีสานสืบทอดปฏิบัติกันมา เทศกาลออกพรรษา ซึ่งทำกันในวันขึ้น 15 ค่ำ ถึงแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ตามแม่น้ำลำคลอง จังหวัดที่มีการไหลเรือไฟในปัจจุบัน คือ นครพนม ศรีสะเกษ สกลนคร นครพนม มหาสารคาม หนองคาย เลย และ อุบลราชธานี ซึ่ง จ.มหาสารคาม ได้มีการประเพณีไหลเรือไฟ ไทญ้อ ขึ้นประจำทุกปี

"เรือไฟ" หรือภาษากันเรียกว่า "เฮือไฟ" เป็นเรือที่ทำด้วยต้นกล้วย ท่อนกล้วย หรือไม้ไผ่ ต่อเป็นเรือลำยาวประมาณ 5-6 วา ช้างในบรรจุนวม ข้าวต้มมัดหรือสิ่งของที่ต้องการบริจาคทาน ช้างนอนมีดอกไม้ ธูปเทียน ตะเกียง ซึ่งได้สำหรับจุดให้สว่างไสวก่อนจะปล่อยเรือไฟซึ่งเรียกว่า "การไหลเรือไฟ" หรือปล่อยเฮือไฟ การไหลเรือไฟนั้นมีความนิยมเช่นเดียวกับการลอยกระทงแต่เป็นการลอยกระทงก่อนที่อื่น 1 เดือน โดยมีความเชื่อกันว่า เกี่ยวกับการบูชารอยพระพุทธรูปที่ประทับไว้ ณ หาดทรายริมฝั่งแม่น้ำนันทามหานที หรือความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาพระรัตนตรัย การบูชาพระแม่คงคา และการบูชาพญานาค

นางอัจฉรินทร์ เมืองจันทร์ ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จ.มหาสารคาม กล่าวว่า ชาวญ้อ มีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่เมืองหงสาตอนเหนือของลาว ติดกับประเทศจีนต่อมา ในปี 2351 อพยพลงมาจากทางใต้ตามลุ่มแม่น้ำโขงและเข้ามาลุ่มน้ำชีต่อเจ้าอนุวงศ์เจ้าเมืองจันทร์บริเวณหาดดอนทราย หลังจากนั้นเจ้าอนุวงศ์ให้ชาวญ้อเข้ามาอยู่ในฝั่งขวาแม่น้ำโขงตั้งหลักปักฐานที่เมืองไทยบุรีปากแม่น้ำสงครามแต่ยังขึ้นตรงต่อเจ้าอนุวงศ์ ต่อมาในปี 2369 ตรงกับสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) เจ้าอนุวงศ์ปราบกบฏต่อการปกครองสยาม จึงนำชาวญ้อเมืองไชยบุรีมายังฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงโปรดให้ตั้งเมืองใหม่ 3 เมือง คือ



เมืองปูลัง เมืองคำเกิด และเมืองคำม่วน โดยแต่งตั้งให้ท้าวหม้อเป็นผู้นำ โดยตรงขึ้นกับเจ้าอนุวงศ์ เจ้าเมืองเวียงจันทน์ ชาวญ้อซึ่งอพยพมากระจัดกระจายกันตั้งถิ่นฐานอยู่ในจ.มหาสารคาม หลายหมู่บ้าน เช่น บ้านดอนยม บ้านดอนเวียงจันทน์ บ้านดอนนา โดยมีภาษาและวัฒนธรรมเป็นของตนเอง ชาวญ้อในพื้นที่ทำxonยาง อาศัยอยู่บริเวณทำน้ำตีดน้ำชี มีพื้นที่ราบลุ่ม ดินอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเกษตรกรรม ด้วยวิถีชีวิตของ ท้าว

คำก้อ้น ผู้นำชาวบ้านเลือกตั้งบ้านแปลงเมืองที่จะทำให้เป็นบ้านที่มีความอุดมสมบูรณ์ ให้ลูกหลานได้อยู่ดีกินดี มีความสุข ใช้หลักการมีน้ำมีป่า บ้านเมืองต้องค้ำประคบสามอย่างนี้เจริญรุ่งเรืองจนถึงปัจจุบัน

ด้าน นายสมชาติ บุตรราช นายกเทศมนตรีตำบลทำxonยาง อ.กันทรวิชัย กล่าวว่า ภายในเขตเทศบาลตำบลทำxonยางมีชุมชนชาวไทญ้อ ซึ่งเป็นชาวญ้อที่อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยในพื้นที่ช่วงสมัยรัชกาลที่ 3 ปัจจุบัน คือบ้านทำxonยาง ชาวไทญ้อได้มีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ คือ เทศกาลประเพณีไหลเรือไฟ ในวันออกพรรษา

"เพื่อเป็นการอนุรักษประเพณีของชาวไทญ้อ เทศบาลตำบลทำxonยาง ได้ร่วมกับ การท่องเที่ยวและกีฬา จ.มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และชุมชน จัดงานประเพณีไหลหุ่นเรือไฟวันออกพรรษา ทำxonยาง ระหว่างวันที่ 14-16 ตุลาคม 2559 บริเวณทำน้ำวัดเจริญผล ต.ทำxonยาง อ.กันทรวิชัย ซึ่งการจัดกิจกรรมดังกล่าวเพื่อเป็นการอนุรักษขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ประชาชนให้เยาวชนรุ่นหลังได้รับรู้และรับทราบถึงเรื่องราวของชาวไทญ้อที่กำลังจะสูญหายไปกับการพัฒนาสู่ยุคสมัยใหม่" นายสมชาติ กล่าว